Clú-Mhilleadh – Antaine Delap

Clú-Mhilleadh – ráiteas a fhoilsítear faoi dhuine a dhéanann dochar dá dhea-ainm agus a chuireann isteach ar an tuairim atá ag an phobal air.

- 2 chineál

A) Leabhal – buanfhoirm – rud atá scríofa nó craolta ar na meáin-chraolacháin. Is féidir cás bunaithe ar leabhal a thionscnamh gan caillteanas eacnamúil a léiriú.

B) Biadchaint (slander) – neamh-bhuan – ní mór caillteanas airgid a leiriú ach amháin i gcás:

1) Liamhaint ar bhainteacht choirúil
2) Liamhaint ar mí-éifeacht id ghairm
3) Liamhaint go bhfuil galar tógálach ar dhuine
4) Liamhaint go iompar mí-gheanasach nó dróiseach i gcás bean.

Cad is ábhar cló-mhillteach ann – athraíonn sin ó thír go tír agus ó aois go haois – m.sh dá dtabharfaidh "Sóisialach Dearg" ar dhuine sna 1930 - dí bheadh sé chú-mhillteach ach ní dóiche go mbeadh an cás amhlaidh inniu nó dá gcuirfidh páirtíocht i bhfríthghinniúna in aghaidh duine in Éirinn sna 1960 - dí bheadh sé clómhillteach murab ionann agus an liamhaint céanna a chuir in aghaidh duine i Sasain sa tréimhse céanna.

Foilsiúcháin: Caithfear é a fhoilsiú chuig 3ú páirtí – ní féidir cló-mhilleadh a bhunú ar litir chuid an duine féin m.sh. cás Berry v The Irish Times – fóilsíodh griangraif de lucht léirsithe agus manna a iompar acu – bhí foilsiúchan i gceist leis an mhéid sin.

Leath-Thagairtí (innuendo) – má tá chó-mhilleadh iontuigthe óna bhfuil scríofa m.sh. cás Fulham v Associated Newspapers Ltd. D'éirigh le peileadar sacair i gcás gur cuireadh ina leith nár úsáid sé a chos dheas ach ar mhaithe le seasamh uirthi.

Damáisti: Is é Coiste cúirte (Jury) a dhéanann measúnacht ar dhamáistí.

Thig damáistí a mhaolú trí

a) leithscéal gasta a fhoilsiú
b) trína thaispeáint go raibh droch-ainm cheanna ar an ghearánaí
c) trína thaispeáint gur ghríosaigh an ghearránaí an chosantóir
d) trina thaispeáint go bhfuair sé cúiteamh airgid ó fhoinse eile i leith an eachtra céanna.

created using
BCL easyPDF
Printer Driver
Click here to purchase a license to remove this image

<u>Cosaintí</u>

1. bás: titeann an cás le bás an ghearránaí – ní féidir leana chuid daoine muintreacha leannúint leis an chás
2. Fírinne (is leor go mbeadh an scéal fíor ar an mhórgóir)
3. Tráchtaireacht Ionraice ar rud atá i mbéal an phobail
4. Primhléid (a) <u>Iomlán</u> – i gcás tuairisciú a rinneadh ar rud a dúradh i dTithe an Oireachtais nó sa chúirt
   (b) <u>Cáilithe</u> – i gcás tuairisciú a dhéantar m.sh ar imeachtaí i mBinse Fiosrúcháin nó tuairisciú a dhéanann duine i riocht údarásach agus cúraime (m.sh árd-mhaistír scoile ag tuairisciú liamháint ar ionsaí gnéis chuig na Gardai) chomh fada agus a dhéantar é trí dhea-thoil agus gan mailís a bheith i gceist.

Tá freagracht ar dhíoltóirí, dáillitheoirí agus lucht scaipeadh an ábhair i gcás clú-mhilleadh chomh maith.

Moltaí an Choimisiún um Ath-chóirithe Dlí 1991

1. Go ndéanfaidh an tidirdhealú idir leabhal agus biadchaint a chuir ar ceal – agus nár ghá cailliúint airgid a léiriú i gcás biadchaint
2. Go gcuirfidh deireadh leis an fhreagracht atá ar dhíoltóirí, dáillitheoirí 7rl.

Go dtí seo níl éifeacht dhlithiúl tugtha dena moltaí leo.

Antaine Delap

created using
BCL easyPDF
Printer Driver
Click here to purchase a license to remove this image